

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Wyngaerden der sele

Veghe, Johannes

Hiltrup, 1940

3. Kap. Woe den wyngaerde by der eerden blyvet, hent men em upnemet

urn:nbn:de:hbz:466:1-30728

daer ut woldest wassen, o aller edelste wynstoc. Marien
 juncferlicheit hebstu verkoren, de waerlike is te verstante
 by der eerden um eer depe^{1*} oetmoedicheit, um eer unbe-
 wegelike^{2*} stanthafticheit, um eer overvloedelike vrucht-
 5 baerheit in bloemen, in kruden, in bladeren, in vruchten.
 Natuerlike de eerde is de nederste, de styveste unde^{3*}
 vruchtbaerste van allen elementen, dat is vuer,^{4*} lucht unde
 water. Aldus was maria over all de oetmoedichste, de dul-
 dichste, de vruchtbaerste.^{5*} Daer umme is maria de eerde,
 10 de god heeft over all benedijt in tijt unde in ewicheit. In
 desse aller beste eerde, dat is^{6*} marien juncferlicheit, is
 gheplantet^{7*} den aller besten wynstoc, dat is de sone go-
 des, daer umme is he oic aller best ghegroyet in tijt unde
 in ewicheit.

15 III. Kap.

Woe den wyngaerde by der eerden blyvet, hent men em
 upnemet.

Als de wynstoc is gheplantet unde groyet, so blyvet he
 by em selven eerst by der eerden nederbuget, hent datmen
 20 em up byndet an de holter eder^{8*} schachten. Aldus was
 cristus, de edel wynstoc, nae dat he was utghegaen ut der
 eerden van syner juncferliken moeder gheboren in^{9*} unser
 sterffliker menscheit. Waerlike so bleeff he alto depe by
 der eerden lange tijt, hent dat^{10*} he anden cruce wort ghe-
 25 nagelt. O ynnighe sele, merke woe oetmoedelike dyn ver-
 loser van beghynne syns levens heeft over all ghedaen ut
 syn mynlicheit um dyn salicheit. In den eerste wolde he
 werden neder ghebuget in den stall voer den beesten, also
 vroe als he was gheboren van syn juncferlike moeder. Lucas
 30 scrijft,¹ dat maria eer kynd in doeken ghewonden neder
 leghede^{11*} in de kribbe, in den stall, voer de beesten. O
 maria, woe mochtestu also koene wesen, den konyneck der
 glorien, den keyser der engelen also depe neder bughende.
 Claerlike du bekandest des heren synne, dat he wolde ghe-
 35 sund maken men-

^{1*} deipheit der ^{2*} B. unbevlekelike ^{3*} , de
^{4*} B. ummer ^{5*} de vruchtbaerste, de oetmodigeste, de
 verduldigeste ^{6*} † in ^{7*} B. † in ^{8*} unde
^{9*} B. van ^{10*} — dat ^{11*} neder lede

¹ Luc. 2, 7.

schen unde beesten, als david secht.¹ Och syn vader hadde em vernedert beneden den engelen. Em selven hadde he noch deper ghedrucket oic beneden den menschen, eens knechtes ghedaente an em nemende unde oic eens sun-
 5 dighen menschen forme te draghene. Mer du juncferlike moeder, hebst em noch aller depest neder ghebuget beneden den beesten in den stall. Och de kleyne, junghe rancken des nyen wynstockes^{1*} hebstu over all depe gebughet na dynen willen, o juncferlike moeder, ut syn mynlicheit um
 10 unse salicheit. Lucas scrijft,² dat he neder steech mytti uten tempel unde quam mytti to nazareth, over all dy underdanich. O mynlike jhesu, o hoghe keyser, o kleyne kynt, o junge wynrancke, du blevest alto langhe by der eerden, daer du werest ut ghewassen, dyner juncferliker
 15 moeder ghehoersam, doe se dy mochte bynden unde wynden, leggen unde up nemen, spysen unde laven, gaen leren unde spreken leren, cleden unde over all regeren, besorghen unde bewaren na eers selves willen in tijt unde in ewicheit. Oic blevestu langhe tijt by der eerden over all
 20 dyn leven vrendelic, mynlic, guetlic allen sunders, troestelic allen droevygen, behulpelick allen krancken unde behoevyghen. Waerlike du en hebst de eerde nicht verlaten, unse sunden up dy draghende, o unbevleekede lam godes, o aller schoenste wynstoc, o juncferlike konyng, du woldest we-
 25 sen ghelijc uns sunders, besneden na der ee, in den tempel gheoffert unde verloset, in der jordanen ghedopet van johannes, daer du quemest mytten sunders unde wordest daer ghewasschen ghelijc als^{2*} een sunder. Och all^{3*} dyn leven
 30 sunders quemen to dy, um dy te horene, unde du etest myt em.

^{1*} *nyen rancken des junggen winstockes*

^{2*} *B. — als* ^{3*} *— all*

¹ *Ps. 144, 16.* ² *Luc. 2, 50.*

Aldus untfengestu den sundighen tollener in dyn ghesynne. Du werest boven mate soete der sundersschen, marien magdalenen. Een vrouwen unreyne in den bloetganck roerde dy unde was ghesund unde all dat to dy quam^{1*} en hebstu
 5 nicht^{2*} van dy gheworpen.^{3*} Dynen aller quadesten verrader judas hebstu guetlike verdraghen in syn untruwe boesheit int ende. Over all blevestu by der eerden langhe tijt, o edele rancke. An dat^{4*} cruce verheven stondestu lange tijt^{5*} tusschen den^{6*} moerdeners, o wonderlike leven,^{7*} o mynlike
 10 sterven um unse salicheit. Och ghif my um de selve dyn mynlicheit, duldich te wesene up myner nabuers krancheit nae dyn exempell allene um dyn guetheit, benedijt in tijt unde in ewicheit. Och laet my myne oghen keren up myns selves boesheit dat ic ander lude nicht en ordele noch ver-
 15 doeme um eer kleyne misdaet unde dat ic medelydich sy up allen sunders unde hertelike gunne allen unde elken beterynghe eers levens unde allermeest myns selves aller meeste sunden kenne, claghe, mishaghe, berouwe unde betere^{8*} salich in tijt unde in ewicheit allene um dyn guet-
 20 heit.^{9*}

IV. Kap.

Woe men den wyngaerden up leyden unde bynden sal, als he lange up der eerden heeft ghelegen.

Natuerlike als de junghe wynstoc lange tijt up der eerden
 25 is langh gheworden unde wall ut ghelaten, dan mach men em^{10*} up nemen unde leyden em int hoech, int breet, int langh unde trecken em wonderlike over huse, over bome, over staken^{11*} unde stocken, also dat de lude daer under sitten in vrolicheit, beschermet voer hette der sunnen, voer
 30 hagel, voer snee, voer reghen, voer storm. O soete jhesu, o edele wynstoc, dyns selves mynlicheit heeft dy ghedwonghen to werkene int middel der eerden aller menschen salicheit. Nae dattu langhe haddest stille ghewesen unde^{12*} gheleghen up der eerden in dyn oetmoedicheit unde sym-
 35 pelheit, sunder leer,

1* all de to dy quemen 2* † versmaet 3* noch verworpen
 4* den 5* — lange tijt 6* twen 7* lewe 8* kennen,
 claghen, myshagen, berouwe unde beteren 9* — allene um
 dyn guetheit 10* — em 11* staken B. straten
 12* — ghewesen unde